

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 1 (128) jaanuar 2005

Head Tartu rahulepingu 85. aastapäeva!

Vallavolikogu

Vallavalitsus

Tartu rahulepingu aastapäev

2. veebruaril möödub 85 aastat Tartu rahulepingu sõlmimisest. Ajaloos esimest ja ainsamat korda oli võidetud lahingutes vene vägesid. Selle nimel oli valatud paljude kaasmaalaste verd. Tolleaegne vene delegatsiooni esimees A. Joffe kinnitas rahulepingule allkirjutamisel Venemaa tunnistust Eesti iseseisvusele ning loobumist kõikidest õigustest Eesti pinna ja rahva kohta. Seda sündmust võib pidada Eesti jaoks üheks eelmise sajandi tähtsamaks. Tollal tundus kõikidele eestlastele, et Eesti iseseisvus ongi nüüdsest igaveseks puutumatu, et ligi seitsmesaja-aastasele oma maa haldamisõigust mitteomamise perioodile on tulnud lõpp ja kätte on võidetud õigus pidada oma riiki, oma presidenti, oma valitsust, oma saatkondi. Paraku aga langes peagi meie rahvale osaks uus kauakestnud okupatsiooniperiood, mis muutis meie inimeste iseseisvumissoovi pikkadeks aastateks soovunelmateks.

Aga Eestimaa rahvas on just rasketel ajahetketel ilmutanud oma erakordset kindlameelsust ja ühtekuuluvustunnet. Ära kasutades totalitaarse suurriigi nõrkushetki saavutati taas vaba ja iseseisev omariiklus, seekord lahinguteta.

Tänaseks võime tõdeda, et Eesti riik on teinud rohkesti edusamme, et olla vääriline partner teiste Euroopa riikide seas. Kindlasti pole aga veel täitunud paljude unistused, mis

nii mõneski pettumusi või kibestumisi esile toovad. Annavad ju selleks põhjust meie okupatsiooniperioodist põhjustatud mahajäämus arengus, süvenev varaline kihistumine, pidevad omavahelised kraaklemised võimukoridorides.

Tartu rahulepingu 85. aastapäeva riiklik tähistamine kulmineerub 2. veebruaril Tartu linnas. Kell 10 algab kõnekoosolek Vanemuise 35 hoone juures, kus toimub rahulepingu allkirjastamine. Üritused jätkuvad rahvusvahelise ajalookonverentsiga ja õhtuse piduliku kontsertvastuvõtuga Vanemuise kontserdimajas, kus Vabariigi President kuulutab lõppenuks ka Eesti lipu aasta. Üritustest võtavad osa peaminister, mitmed poliitika- ning kultuuritegelased.

Tähistamaks Tartu rahulepingu 85. aastapäeva Haaslava vallas asetame 2. veebruaril pärjad meie vabadussammastele Kurepalu ja Tõõraste küla Vabadussõjas langenud kangelaste mälestuseks. Heisakem siis. armas vallarahvas, sellel päeval oma majadele riigilipud, et tähistada aastapäeva ning mälestada Vabadussõja sangareid.

Jüri Raudseping
vallavanem

Hea lehelugeja!

Üleestiline torm ja veeuputus on oma jäljed maha jätnud, laastanud mereääri, põlde, metsi, maanteid. Tuuleilid on nii mõnegi katuseserva lahti nokitsenud ning majaomanikule ootamatuid kahjusid valmistanud. Mahalangenud puude tõttu pidid paljud meist ilma elektrivooluta läbi ajama. Rohket tööd ootab ees nii energeetikutel kui ka metsatöösturitel. Sellise hävitustöö puhul on mõistetav, et oodatakse ka riigipoolset abi. Esialgsed vabariigi valitsusepoolsed sammud on astunud reservfondi miljonite eraldamisega. Rahvaliidu fraksioon ja ministrid peavad hädavajalikuks õnnetuskahjude likvideerimisel appi võtta riigireservid suuremas ulatuses, vajadusel ka stabiliseerimisreserv. Kahjukannatajatele on abiks kindlustusseltside hüvitised, millest seltsid alul väga kidakeelselt rääkida soovisid. Kel aga varanatuks kindlustamata oli, on lugu keerulisem. Seal tuleks riigil oma abistav käsi ulatada ja varadele tekkinud kahjud ja päästetööde kulutused aidata korvata. Kelle jaoks see riik vajalik on – ikka oma rahva jaoks.

Rahva teenimise eesmärki kannavad Riigikogus vastu võetud seadused. Üheks näiteks on ennetähtaegne vanaduspension, mida määratakse kuni kolm aastat enneüldisse pensioniikka jõudmist ja seda saavad pensionieelses eas töötuks jäänud inimesed. Edasi pensionile jõudes makstakse juba pensionit vastavalt väljateenitud aastatele. Rahvastiku vananedes on see kindlasti vajalik samm tööhõive paremaks teostamiseks.

Tihti peale kasutatakse keskmise vanaduspensionil väljatoomisel erinevaid arve. Tooks siia mõned neist:

1993. a 254 krooni
 1999. a 1540 krooni
 2000. a 1551 krooni
 2001. a 1552 krooni
 2004. a 2072 krooni

Praegune koalitsioon on esmakordselt seadustanud planeeritava pensionitõusu nii 2005.a. kui ka 2006.a., 4 aasta jooksul tõuseb keskmine vanaduspension ca 1000

Ohvriabiteenus on kõigile kättesaadav

1.jaanuarist 2005 jõustus ohvriabi seaduse 2. peatükk, mis reguleerib riikliku ohvriabiteenuse osutamist. Õigus ohvriabile on on kõigil inimestel, kes on langenud hooletuse või halva kohtlemise, füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks, sõltumata sellest, kas kahju tekitaja on tulnud avalikuks ja kas tema vastu on algatatud kriminaalasi.

See ametlik ja kuivavõitu teade viitab siiski millelegi väga inimlikule - meist igapäevasele võimalusele saada nõu ja juhendamist, kui on juhtunud midagi sellist, mis meie tavapärase elu segi pöörab ja mille korrastamiseks oma oskustest puudu jääb, kui ei tea, kuidas pärast ohvriks langemist oma eluga toime tulla.

Sotsiaalkindlustusameti alluvuses alustas tööd 35 ohvriabitoetajat 16nes ohvriabikeskuses üle Eesti. Ohvriabikeskus ongi see koht, kus ohver saab esmast nõustamist ja emotsionaalset tuge. Nõu võib küsida nii telefoni teel kui ka ise kohale minnes. Kui inimene soovib, võib ta jääda anonüümseks. Juhtunu arutatakse üheskoos läbi

krooni. Arvestuslikult 2005.a. vähemalt 248 krooni, mis tuleneb 01.aprilli indekseerimisest ja 01.juuli baasosa tõstmise 50 krooni ja aastahinde korrutamisel 1,13-ga. Seega 2005.a. planeeritud keskmine pension peaks olema 2364 krooni kuus. Tuleb nõustuda pensionäride taotlusega, et varasematel aastatel pole elukalliduse tõusule vastavat pensionitõusu olnud. Praegune pensionitõus peaks seda ennetama.

Palju on viimasel ajal räägitud kodanikuühiskonnast. Nii mõnigi erakond on selle teema populismivankri ette rakendanud ja püüab seal poliitilist kasu lõigata. Heaks märgiks on järjest enam lisandunud mittetulundusühinguid, vabatahtlike organisatsioonide. Kindlasti on vaja ühiskonnas kokku leppida paljudes arengutes – kuidas ühiselt edasi minna. Seda algatust on tugevalt toetanud EV president hr. Arnold Rüütel. Moodustatud Ühiskondliku Leppe Sihtasutus on suutnud järjest rohkemaid ühinguid oma tiiva alla võtta ning loodame, et suudetakse oma eesmärgid täita. Kohati tundub, et me ise ei ole paljudeks asjadeks veel valmis, paljud probleemid kodanikuühiskonnas on meile veel võõrad.

Põllumajandusminister Ester Tuiksoo allkirjastas hiljuti käskkirja, millega makstakse põllumajandusmaa lupjamistoetust 15 miljonit krooni, põllumajandusloomade aretustoetust ja turuarendamise toetust 15 miljonit krooni. Maaparandussüsteemide hoolduseks on 9 miljonit krooni, praktika toetuseks 1 miljon krooni. Kokku on riiklikke toetusi tänavuseks aastaks arvestatud 55 miljonit krooni. Koos Euroopa Liidult saadavate toetustega ei olegi see nii pisku, kindlasti aitab see kaasa meie maaelu jätkumisele ja kodumaise toidu olemasolule.

Soovin Teile head jätkuvat aastat

Koit Prants
 Riigikogu liige Tartumaalt (Rahvaliit)

ja otsustatakse, mida edasi teha. Ohvriabitoetaja annab informatsiooni erinevate abi saamise võimaluste kohta ning juhendab suhtlemisel asutustega.

Aasta esimesed nädalad on kulunud süsteemi käivitamisele, töösse sisseelamisele ja võimalike abistajate leidmisele piirkonnas. Koostöövõrgustiku loomine, elanikkonna teavitamine ja oma kannatustest rääkima julgustamine on pikk protsess, kuid algus on tehtud.

Eesti jaguneb neljaks ohvriabiteenuse osutamise piirkonnaks. Kodanike vastuvõtt kõikides ohvriabikeskustes on esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kella 9 – 12 ning kella 13 – 16.

Ohvriabiteenuse kontaktandmed:

Tartu, Riia 179A, Lõuna Politsei Prefektuuri ruumides
 tel: 730 3069; 730 3067

Uut sotsiaalhoolekande seadusest

Käesoleva aasta algus tõi muudatusi sotsiaalhoolekande seaduses, seaduse põhisisuks on hooldajatoetuse maksmise lõpetamine puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel sotsiaalkindlustusameti kaudu 18-aastase ja vanema raske või sügava puudega inimese hooldajale või eestkostjale ning hooldajatoetuse maksmise õiguse andmine kohalikele omavalitsustele. Teine oluline muutus on töötü sotsiaalse kaitse seaduses – toimetulekutoetuse arvestamise ja maksmise korras. Lisaks kohaliku omavalitsuse võimalustele on olulisel kohal inimese enda ja pereliikmete toetus ja vastutus.

Käesoleva aasta 1. aprillist antakse kohalikele omavalitsustele 18-aastaste ja vanemate puudega inimeste hooldajatoetuse määramine ja maksmine kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kehtestatud tingimustel ja korras. Toetuse maksmise lõpetamisest teatab sotsiaalkindlustusamet hooldajale kaks kuud ette. Pärast teate saamist pöördub puudega inimene või hooldaja taotlusega omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole.

Miks antakse hooldajatoetuse maksmine üle kohalikele omavalitsustele?

Sotsiaalministeeriumi ja rahandusministeeriumi koostöö tulemusel on selgunud järgnevad põhjendused, et hooldajatoetuse väljamaksmistega langes põhjendamatult liiga suur rahaline koormus riigieelarvele. Olukorras, kus hooldaja määrab kohalik omavalitsus, toetust maksab riik ning järelevalvet teostab kohalik omavalitsus, ei taga vahendite efektiivset ja sihipärast kasutamist. Riik loobus vastutusest ja ühe põhjusena toodi välja ka hooldajatoetuse väärkasutus, kus hooldaja määratakse mitte puudega inimese vaid hooldaja huvidest lähtuvalt.

Põllumees ei vaja "volinike" abi

12. jaanuari 2005. a. Äripäeva juhtkirjas "Aastalõpu euroime ujutas Eesti põllutehnikaga üle" soovitatakse aidata põllumajandusettevõtjatel eriti seda raha, mis pole mõeldud väidetavalt sihtotstarbelisena, hästi kulutada.

On äärmiselt üllatav, et nüüd kui Eesti põllumajandussektor on Eli tingimustes tekkimas stabiilsem aeg ja maaettevõtjad saavad oma majandustegevust planeerida, tunneb Äripäev muret raha kulutamise otstarbekuse üle.

Mulle tundub, et autor pole tutvunud või ei ole aru saanud ELi toetuste maksmise eesmärkidest, tingimustest ja toetuse saajatele pandud kohustustest.

Ilma sihtotstarbeta ei anta põllumehele ühtki senti. Toetuste saamise õigus on seotud kohustuste ja keskkonnapiiirangutega, mis tähendavad põllumehele täiendavaid kulusid ja saamata jäänud tulu.

Ilmselt on mõeldud mitte sihtotstarbelisena pindalatoetust, mis on pisut üle 400 krooni hektari kohta. Nimetatud toetuse saamise õigus on seotud maa hooldamise kohustusega, mis tähendab täiendavaid kulusi võsa- ja umbrohutõrjele. Taasiseseisvumise perioodil langes kasutusest välja ligi kolmandik põllumajandusmaad. Tänu pindalatoetustele päästeti võsa ja umbrohu pealetungi eest ligi 130 000 ha viljakat põllumajandusmaad. See on maailma suurenev

Kohaliku omavalitsuse ülesanne on oma inimeste hoolekannet korraldada ja nemad tunnevad kohalike olusid kõige paremini- reaalseid vajadusi ja võimalusi. Eesmärgiks on saavutada abi parem kättesaadavus puuetega inimestele ning suurendada kohalike omavalitsuste võimalusi abi vajavate puuetega inimeste hoolekande korraldamisel. Kohalikud omavalitsused on inimesele lähemal, mistõttu nad on paremini, efektiivsemalt ja kiiremini suutelised hindama inimese toimetulekut ning vajadusel abi osutama.

Kuidas kõik uue seaduse kohaselt toimuma hakkab?

Sotsiaalministeeriumi ning Eesti Geronotoloogia ja Geriaatria Assotsiatsiooni poolt on välja töötatud hindamisinstrument hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuste määramiseks. Kolme kuu jooksul peavad omavalitsuse sotsiaaltöötajad viima hindamise läbi. See on väga mahukas ja täiuslik hindamisinstrument, mille põhjal peaks selguma sotsiaalteenuste ja kõrvalabi vajadus raske ja sügava puudega inimestele.

Kõik on selgemast selgem, kohalik omavalitsus tunneb kohalike olusid ja korraldab hoolekannet elanike heaolu kindlustamisel, kui ainult riik liiga kergekäeliselt ei loobuks vastutusest ja ei vähendaks rahalisi vahendeid.

Märtsikuul korraldame teabepäevi Roiu päevakeskuses, et jagada informatsiooni raske ja sügava puudega inimestele sotsiaalteenuste osutamise ja hooldajatoetuse määramise kohta. Planeeritud on nii päevased kui ka õhtused vestlusringid, et ka pereliikmetel oleks võimalus osaleda. Informatsiooni edastame veebruarikuu vallalehes.

Mõistvale koostööle lootma jäädes

Maie Otsa
tervishoiu- ja sotsiaalosalakonna juhataja

toiduainete nõudluse kasvu ja viljaka põllumaa piiratud ressursi arvestades parim investeering tulevikku.

Juhtkirjas soovitatakse, et ametnikud peaksid suunama investeeringuid parimal viisil.

Kinnitan lugejale, et investeeringute prioriteetide määramise küsimus ja asjakohaste tingimuste väljatöötamine on olnud ministeeriumi ja PRIA (Põllumajanduse Registrite ja Info Amet) töötajate, kes teevad pidevat koostööd maaettevõtjate esindusorganisatsioonidega, peamisi ülesandeid.

Põllumajandussektorile on täiesti solvavad väited, et "tehakse mõttetuid oste...., kellel oli raisata 10000 krooni...., euroime ujutas Eesti põllutehnikaga üle jms." Väidete ekslikkuses võib veenduda, kui avada Jäneda Õppe- ja Nõuandekeskuse koduleheküljel põllumajandusettevõtete raamatupidamise andmebaas ning tutvub analüüsidega.

Vastupidi Äripäeva arvamusele on maa heldem nendele, kel on võimalik tema eest paremini hoolitseda. 2003. aastal oli edukamatel põllumajandusettevõtetel võimalik kasutada ühe hektari põllumaa kohta (koos loomakasvatusega) ligi 9000 krooni eest tehnoloogiavahendeid, väetisi, taimekaitsevahendeid jms ning nende töötajate keskmine ettevõtjatulu ja palk kokku oli 7500 krooni kuus. Vähemedukates oli võimalik kasutada põllumaa hektari

kohta veidi üle 3000 krooni ning nende töötajate keskmine ettevõtjatulu ja kuutöötasu kokku oli napilt üle 2500 krooni.

Millistest väidetavalt mõttetutest ostudest saab juttu olla, kui viimastel aastatel on kaks kolmandikku talusid ja põllumajandusettevõtteid töötanud varade vähenemise arvel, kusjuures nende ettevõtjatulu ja palk kokku on olnud riigi keskmisest enam kui poole võrra väiksem? Enam kui poolel kaubatoodangut andvatel põllumajandusettevõtetel oli võimalik kasutada mineraalväetisi napilt kolmandik sellest kogusest, millest kõrgemal tasemel muutub tootmine tasuvaks.

Arvestuste kohaselt võimaldavad toetused paremal juhul soetada minimaalsel määral väetisi ja taimekaitsevahendeid, mille puudus oli seni madalate saakide ja madala tasuvuse peamine põhjus. Seni makstud toetused ei võimalda veel lähiaastatel enamikel põllumajandusettevõtetel uuendada ja välja vahetada nõukogudeaegset põllumajandustehnikat, mis suures osas on tegelikult vanaraud.

Enne Eesti liitumist EL-ga toimusid Vabariigi Valitsuse esindajate ja tootjate esindusorganisatsioonide vahelistel iga

aastased läbirääkimised, kus toodi välja põllumajandussaaduste tegeliku ja taotlushinna ning rahvusvahelises praktikas kasutatavate võrdlushindade (hinnad, mis ei sisalda subsiidiumite mõju) alusel tulude puudujääk. Tegelike ja võrdlushindade vahe järgi sai meie põllumees oma toodangust igal aastal ligi miljard krooni vähem.

Eesti põllumehel tuleb veel aastaid täita suurt investeringute vajakut, mis tekkis enne Euroopa Liiduga liitumist selle tõttu, et ta ei saanud oma toodangust väärilist hinda. Meenutagem, et Saksa farmer sai piima tarbijahinnast pool, meie põllumees napilt kolmandiku, mõnel aastal ainult veerandi. Tarbija maksis samal ajal piimaliitri eest Tallinnas sama palju kui Berliiniski.

Olen veendunud, et meie põllumajandustootja on piisavalt arukas ning ta ei vaja ametnikest "volinike" abi nii nagu see oli kombeks ühe eelmise korra ajal.

Ester Tuiksoo
Põllumajandusminister

Koolikoti sisust

Koolis edukalt hakkamasaamiseks on peale hoole, vaeva ja püsivuse, omaenese nutikuse ja õpetaja abi vaja ka teatud abivahendeid. Kõigepealt meenuvad koolikotte raskeks tegevad õpikud ja vihikud, kunsti- ja kehaliseasjad ning päevik. Nooremates klassides on oma koht koolikotis kindlasti ka uhkele pinalile, kus sees palju pisikesi, kuid vajalikke asju. Just nendest asjadest – pliiatsitest,

kustutuskummidest ja pastakatest – on alljärgnevalt pikemalt juttu. Igapähele meist on oma lugu. Lugusid kirjutusvahendite ja –materjalide elust pajatavad 4. klassi õpilased. Lapsed viis teemani ning juhendas õpetaja Inge Vallandi.

Tiina Karu
Sillaotsa Põhikooli huvijuht

Muinasjutt pliiatsist

Elas kord üksik pliiats, kellel polnud sõpru. Ühel ilusal päikesepaistelisel päeval otsustas pliiats rongiga sõitma minna. Ta ei lähe niisama sõitma, vaid läheb oma vanaemale külla ning ühtlasi otsib ka sõpru, keda ta saaks vanaema juurde kaasa võtta. Niisiis võttis ta oma kohvri ja läks rongile.

Küll alles pliiatsil vedas, sest nägi kohe rongijaama minnes üht sõbralikku kriiti. Selle kriidi sõbralikkusest oli ta näo järgi aru saanud. Pliiats astus kriidile ligi ja hakkas rääkima. Kas kriit ei tahaks tema sõbraks saada? Pliiats oli täppi pakkunud, see kriit oli tõesti sõbralik. Kriit oli muidugi kohe nõus pliiatsi sõbraks saama. Kuna kriit plaanis lihtsalt puhkama minna, siis oli tõesti hea koht selleks pliiatsi vanaema juures.

Rong hakkas sõitma. Olid juba pikka aega sõitnud, sest pliiatsi vanaema juurde oli pikk maa. Ei saanudki aru, kui oli juba nende kord maha minna. Pliiats ütles, et võiks enne vanaema juurde minekut metsa minna. Nii läksidki nad

metsa. Metsas oli palju marju, kuna oli suvi. Kui oli juba palju korjatud, siis seadsid nad sammud pliiatsi vanaema juurde. Sõid natuke ja siis läksid magama.

Järgmisel hommikul läksid nad kalale. Kuna pliiats ja kriit on veel lapsed, siis ei oska nad nii hästi kala püüda. Kalale minnes nägid nad veel üht last ja see laps oli kustutuskumm. Läksid kustutuskummi juurde ja küsisid, kas kustutuskumm ei tahaks koos nendega kalale tulla. Kustutuskumm oli nõus ja nii nad läksidki kolmekesi kalale. Said ka kustutuskummiga sõbraks. Pärast rõõmsat kalapüüki, mille saagiks oli neli kala, läksid nad kalu praadima. Pärast sööki nad leidsid, et on juba teine päev ja nad peavad koju minema. Nii läksidki pliiats ja kriit õhtuse rongiga koju. Nüüdsest peale käib pliiats igal suve kaks päeva vanaema juures veetmas, et saada jälle samade sõpradega üha jälle ja jälle kokku. Nii lõppes külaskäik pliiatsi vanaema juures.

Eleri Helimets

Kirjutusmaterjalid

Tutvustus

Alguses ehk vanasti kasutasid inimesed kirjutusmaterjalidena tinti ja sulepäid. Vanasti kirjutasid inimesed pildile või mingile asjandusele ja rullisid kokku ja saatsid teele. Tint leiutati 4. sajandil ja sulepea 5. sajandil.

Muinasjutt

Kord läksid roosa tint ja valge sulepea ühe maja juurde ja küsisid ühe tüdruku käest, kas ta tahab enda majale nime peale ja tüdruk vastas, et ei, aga mul on vaja kirjandit

kirjutada ning ta lausus: „Mul oleks teid vaja endale tuppä kirjandi kirjutamiseks.“ „Kas olete nõus mulle appi tulema?“ Tint ja sulepea vastasid: „Jah“ ning läksid tuppä. Kui kirjand sai kirjutatud, läksid nad edasi ja küsisid teise käest ning teine vastas, et jah, aga pärast peate aitama mul kirjutada seinale ansamblid ning enda autogrammid. Nad ei teadnud, mis nende autogramm on, aga nad tegid sihukesed nagu: TI.....NT...oli tint: S....U....L...E...P...E...A oli sulepea.

Kätlin Juss

Kustutuskummi seiklused

Ükskord ammu-ammu elasid kustutuskummid, pastakad ja nii edasi. Kõik olid pikad ja rikkad, ainult kustutuskumm oli vaene ja väike. „Jobu, ei ole autot ega midagi,“ rääkisid sulepead.

Kustutuskumm oli väsinud kuulamast ja hakkas rändama, et äkki toovad seiklused õnne. Kustutuskummil olid aga kiired jalad, ta jooksis läbi paksu metsa, läbi soode, läbi muda. Kuni jõudis mingisse imelikku kohta. See oli Egiptus. Egiptuses oli kustutuskummil janu. Ta käis igal pool ringi, kuni kukkus pikali ja karjus: „Ma tahan juua!“

Kustutuskumm pani jooksu. Jälle jooksis läbi soode ja nii edasi. Lõpuks jõudis ta kuskile sooja kohta, see oli Roomas. Roomas toimusid just võistlused, kergejõustikuvõistlused. Kustutuskumm mõtles, et võiks ka võistelda ja läks.

Esimene ala oli 100 meetri jooks. Stardipauk kõlas läbi Rooma. Kõik jooksid, ainult kustutuskumm oli stardis viimane. 30 meetrit oli joostud, nüüd läks kiiremini. Kustutuskumm mõeldus alguses teritajast, siis teisest kustutuskummist ja lõpuks oli veel pastakas ees. Kustutuskumm ei jõudnud mööda joosta ja jäi teiseks.

Järgmine ala oli odavise. Alustas pastakas. Pastakas viskas 16,5 meetrit ja karjus: „Jee!“ järgmine oli tintekas. Tintekas viskas 15,9 meetrit. Siis tuli sulepea ja viskas 20 meetrit.

„Jee! Yes! Ma võidan!“ Siis tuli kustutuskummi kord. Kustutuskumm viskas 30,5 meetrit ja võitis.

Nüüd tuli 1500 meetri jooks, selle võitis kustutuskumm, ühe ringiga tegi kõigile ära. Järgmine ala oli kuulutõuge. Kustutuskumm jäi kolmandaks. Siis aga tuli kettaheide, seal võitis kustutuskumm. Lõpuks võitis kustutuskumm ka vasaraheite. Nüüd oli päev läbi. Järgmine võistluspäev jätkub homme.

Oligi järgmine päev, nüüd tuli tõkkejooks. Seal võitis pastakas väga palju kustutuskummi. Kokkuvõttes oli kustutuskumm viies. Nüüd oli kõrgushüpe, seal võitis kustutuskumm. Ta hüppas kaks meetrit ja võitis. Oli veel jäänud kaks ala. Nüüd tuli teivashüpe. Seal hüppas kustutuskumm seitse meetrit ja sai esimese koha. Ja viimane ala oli kaugushüpe. Kustutuskumm 8,99, parandas rekordi ja võitis. Kõik fännid tulid teda õnnitlema ja need, kes muidu narrisid, olid nüüd kustutuskummi jaoks vaesed. Kustutuskumm sai medali ja 10 000 000 krooni. Teine koht sai hõbemedali ja 500 000 krooni ja kolmas sai pronksi ja 300 000. Kustutuskumm sai rikkaks, võistles edasi, annetas raha ja ta lapsed ja lapselapsed jne võitsid auhindu.

Kristjan Skatškov

FC Kirjutusmaterjal

1000 aastat tagasi oli üle maailma kuulus jalgpall. Isegi vanad kirjutusmaterjalid, näiteks kivi, savi, papüürus jne, mängisid jalgpalli. Nii et jalgpalli mängisid ka igasugused veidrikud. Tol ajal elas ka mu vanaisa, nimelt oli ta jalgpallurite ehk veidrikute peatreener. Vanaisa treenis neid hästi, kolm korda päevas.

Läks juba aasta mööda, kui toimusidki ülemaailmsed võistlused. Ka mu vanaisa meeskond võistles seal.

Jõudiski kätte päev, mil hakkasid võistlused. Võistlused toimusid Kreekas. Nüüd hakkaski mäng. FC KIRJUTUSMATERJAL VS FC SÖÖGINÕUD. Algusvile kõlaski. Väravas oli meil kõige vanem ehk kivi, kaks kaitset olid siid ja teine kivi, kaks poolkaitset olid vahatahvel ja savi, ründes olid papüürus ja sulg.

„Oot-oot, aga mis sünnib nüüd, meie papüürus ründab ja lööb. Jess, värav!“ karjus kommentaator. 1-0 FC KIRJUTUSMATERJALI kasuks. See oli viimane finaalmäng, aga kõik pole veel läbi.

Kommentaator karjus uuesti: „Oi, mis juhtus, sündiski viga, hr papüürus sai punase kaardi, mis tähendab, et ta peab lahkuma!“ Ta lõi kogemata kaitsjal, lusikal jala veriseks. Ka lusikas pidi lahkuma oma suure õnnetuse pärast. Ta viidi pilliroost kanderammi ära.

Kommentaator kordas: „Aga kõik pole veel läbi.“ Kõlas poolaja vile, mehed läksid puhkama. Aga kui nad uuesti platsile tulid, lõi nuga 64-minutil värava. Varsti kõlaski lõpuvile, aga mäng läks edasi, ainult et penaltitega. Peaaegu kõik mehed olid juba lõõnud ja kõik nad löid palli sisse, aga nüüd tuleb otsustav hetk, kuna SÖÖGINÕUDE kahvel lõi mööda. Nüüd, kui KIRJUTUSMATERJALIDE kivi sisse lööb, on FC KIRJUTUSMATERJALID võitnud. „Kivi lööb ja sees. Jess! FC KIRJUTUSMATERJAL tuli aasta meistriks! Nii lõppeski ülemaailmne jalgpall kohtume 4 aasta pärast. Head aega!“

Gabriel Lukas

Õnnitleme veebruarikuus sündinuid

3	Koidula Borotkin	1935	Kriimani
4	Liidia Oknova Anatoli Romanov Tiiu Kama	1924 1936 1942	Roiu Tõõraste Uniküla
5	Karl Meinhard	1927	Ignase
7	Asta Koljak	1921	Lange
8	Elvi Hintser	1941	Kurepalu
9	Elsa Kaljuste Valter Paal	1922 1922	Igevere Kriimani
12	Milde Otsa Marju Nigul	1927 1944	Päkste Mõra
13	Asta Ratasepp	1920	Kitseküla
17	Helju Hint	1937	Uniküla
18	Enn Banner	1942	Kurepalu
20	Anna Vanaküla Ede Juhkam	1920 1937	Uniküla Haaslava
22	Koidula Mitt Ilme Piir	1918 1937	Kriimani Lange
23	Hilda-Helene Jens Valentina Kerge Kalju Kõiv	1933 1935 1935	Roiu Kriimani Kriimani
25	Ella Voltein Aleksandra Tätte	1920 1928	Kitseküla Kriimani
28	Illar Pappel Ivan Mihhailov	1929 1937	Ignase Koke
29	Evdokia Burkova	1924	Roiu

Haaslava valla kultuuri- ja spordiüritused

06. veebruar	Perepäev "Vallatu vastlapäev" Seltsimajas Priius	kell 12.00
11. veebruar	Sõbrapäevadisko Seltsimajas Priius	kell 21.00
13. veebruar	Pensionärideühenduse Kuldlõng sõbrapäevapidu Seltsimajas Priius	kell 12.00
24. veebruar	Vabariigi aastapäeva tähistamine Kurepalu vabadussamba juures	kell 10.00
04. märts	Tantsuõhtu - Uno Kaupmees ja ansambel Special Fe Seltsimajas Priius	kell 21.00

Perepäev „Vallatu vastlapäev“

Meie talved on viimastel aastatel täis üllatusi. Küll kostab siin-seal kevadist linnulaulu, küll kimbutavad meid marulised tormituuled. Tõelist talvemõnu- rohkete lund ja käredate pakaste on jaganud aga üha vähem ja vähem. Nii ongi juhtunud, et üks igati tore talvine tähtpäev, nimelt vastlapäev, tuleb meil üha sagedamini vastuvõtta ilma lumeta. Kutsumegi kõiki lapsi ja peresid pühapäeval, 6. veebruaril, kell 12.00 „Vallatu vastlapäevale“ Seltsimajja Priius, et

üheskoos vastlakombeid meeldetuletada ja lõbusates vastlavõistlustes osaleda. Päeva lõpetavad vastladisko ja üllatus!

Kohtumiseni perepäeval!

Ilona Vaagen
kultuuri- ja sporditöö vanemspetsialist

Talvine koolivaheaeg Roiu päevakeskuses

Kultuuriministeeriumi projekti „Kultuurilis-sportlik koolivaheaeg“ ja Haaslava Vallavalitsuse koostööl said valla koolinoored aktiivselt veeta oma talvist koolivaheaega. Jaanuari esimesel nädalal olid nad oodatud Roiu päevakeskusesse, kus oli võimalik mängida erinevaid laua- ja võistlummänge ning proovida oma sõrmede osavust voltimistegelustes. Iga päeva lõpus toimus ka üks pingeline turniir. Nii sai mahapeetud kabe-, male-, lauatennise- ja

koroonaurniirid. Lisaks au ja kuulsusele sai iga võitja ka auhinna.

Tänu mitmetele projektidele oleme saanud täiendada Roiu päevakeskuses laua- ja sportmängude tagavara, mis omakorda aitavad laste ja noorte vaba aega mitmekesisemalt sisustada.

Uute kohtumisten!

Ilona Vaagen
kultuuri- ja sporditöö vanemspetsialist

KODUKANDILOOD LXXXVIII

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

Maavaidlus Kõivuküla pärast

19 veebruaril 1866. kinnitas tsaar Aleksander II "Baltimere kubermangude maakogukonna seaduse." Sellega määratleti valdade ülesanded ja pandi alus valdade kohalikele omavalitsustele. Vald võis iseseisvalt volikogu ja vallavalitsuse kaudu oma asju toimetada. Pandi paika ka valdade territoorium. Haaslava valda kuulusid Haaslava mõisamaad. 1892. liitusid Haaslava ja Kriimani vallad üheks Haaslava vallaks. Nüüd lisandusid valda ka Kriimani mõisa maad.

Vallad tekkisid mõisamaadele. Tuleb aga arvestada, et mõisad olid enne seda 400-500 aasta jooksul palju kordi käest kätte käinud. Maad oli kingitud ja ära võetud, ostetud ja müüdüd, renditud, panditud, võlgade katteks ära antud, pärandatud või lihtsalt maha laristatud. Selle tõttu olid maaüksused tihti hajutatud ja ebaloogiliste piiridega. Nii asusid mitmed Haaslava valla valdused Ihastes, Vana Kuuste maadel ja isegi Sootaga vallas. Kriimani mõisa valdusi oli Rasina ja Võnnu valdades. Sama lugu oli ka naabritega. Vana Kuuste vallale kuulus Kõivuküla, mis asus Haaslava vallamajast ainult paari kilomeetri kaugusel.

Kõivuküla oli meie vallaga palju rohkem seotud, kui Vana Kuustega. Enamus siniseid lapsi käis meie valla koolis, Sillaotsal või Tuigos. Mitmed pered said kirjad ja ajalehed Haaslava postivedaja kaudu. Kõivuküla peremehed olid Haaslava seltside liikmed ja külarahvas käis Haaslaval pidudel.

Haaslava volikogu ja vallavalitsus arutasid Kõivuküla küsimust juba eelmise sajandi alguses. Küla liitmine meie valla külge oleks igati tulus asi olnud. Naabrid on üldjuhul ju natuke konkurendid ja tahavad teineteist üle trumbata, eriti kui sellest ka omale kasu tõuseks. Arutluse tasemele aga asi jäigi. 1914. aga puhkes I maailmasõda, sellele järgnesid revolutsioonid, vabadussõda ja maadekangutamiseega ei olnud kellelgi aega tegeleda. Kõivuküla teema võeti tõsiselt käsile 1924. kevadel. Küsiti ka külaelanike seisukohta ja selle järgi ei olnud külarahval midagi Haaslava vallaga liitumise vastu.

14 mail 1924. arutati Haaslava vallavolikogu koosolekul "Vana Kuuste valla järele oleva Kõivu küla Haaslava valla administratiiv piirdesse liitumise küsimust. Siseministeeriumi korraldusel on paljude valdade sopilised piirid õigemaks muudetud, kuna Vana Kuuste valla järele kuuluva Kõivu külas asuvad Udre, Kõivu Andrese, Ansi, Haaviku, Redeli ja Seppa (Kabeli-Sepa-Lemmingu) talud Haaslava valla piiridesse kitsa maaribana ulatuvad. Nii on Udre talu ainult 2 km ja kaugem Seppa talu 4 km kaugusel sinisest vallamajast, kuid Vana Kuuste vallamajast 7 - 8 km kaugusel. Haaslava vald ümbritseb tähendatud Kõivu küla kolmest küljest ja neljandat külge ühendab Vana Kuuste vallaga umbes 200 sülla laiune maariba. Selle tõttu otsustati Tartu Maakonna valitsuse administratiiv osakonna kaudu esineda palvega Härra Siseministrile Vana Kuuste valla järele olevat Kõivu küla Haaslava valla külge liita 1 jaanuar 1925. alates."

Sisuliselt oli volimeestel õigus, olukord oli tõesti kummaline ja naljakas, nii aga asju ei aetud. Enne pidi ikka üleaedsetega läbi räägitama. Seda enam, et mitu Vana Kuuste valla territooriumil asuvat talu kuulus Haaslava valla koosseisu.

Nende vastuandmisest aga juttu ei olnud. Ka mujal oli samasuguseid probleeme, aga milline vald ikka tervet küla midagi vastu saamata naabritele ära anda tahtis. Valla sissetulek tuli tollal ju enamasti isikumaksudest ja kinnisvaraga seonduvast, millelt laekus valla kassasse kuni 80% kogu eelarve summast.

Haaslava vald oli ise aasta varem, 1 jaanuaril 1923. andnud Rasina vallale ära Audsaare-Piirjoja piirkonna. 1840. aastatel oli see Rasina mõisniku poolt Kriimani mõisniku pojale ristimise puhul kingitud ja hiljem kuulus meie valla koosseisu. Maade äraandmine sündis aga meie omal vabal tahtel ja vallaisade heakskiidul, sest tegemist oli üsna niru lahustükiga, kus oli paar majapidamist, millel meie vallaga mingit sidet ei olnud.

Loomulikult ei leidnud meie vallavolikogu tahtmine Vana Kuuste vallategelaste poolt mingit mõistmist, pigem vastupidi. Valdade vahelised suhted said mitmeks ajaks rikutud. Vana Kuuste naljamehed olla omalt poolt meie ettepaneku peale soovitanud, et äkki oleks parem kohe Tartu linn Haaslava valla külge liita, siis oleks Haaslava meestel linnas, kui oma vallas, parem kõrtsis käia.

Siseministeerium saatis Haaslava volikogu avalduse lahendamiseks Tartu maavalitsusele. Seal leiti, et Haaslava valla taotlus ei ole põhjendatud ja piiride muudatusi saab teha ainult naabrite omavahelisel kokkuleppel. Nii jäi Kõivuküla endiselt Vana Kuuste valla koosseisu.

Sama teemat puudutas 9 aastat hiljem "Õpetajate Leht" nr 17(133) – 28 aprill 1933. Loeme ajalehest:

"Haaslava Ihasteküla koolialiste laste traagika.

Haaslava vald Tartumaal on maa-alalt väga suur vald, sealjuures aga väga sopiline ja valla tsentrumist kaugeleulatuv. Osa vallast, endine Kriimani vald, ulatub ligikaudu Võnnu kirikuni, kuna teine valla piir on peaaegu linna piiridega koos. Peale selle kandub üksikuid valla osasid teiste valdade maa aladesse kitsaste ribadena. On imelik, et üks osa Vana Kuuste vallast – Kõivuküla, on keset Haaslava valda saarena ja otse vallamaja külje all. Üks osa Haaslava vallast on aga üle Emajõe ja sellel pole mingit orgaanilist sidet vallaga. See on nõndanimetatud Ihaste küla.

Haaslava vald peaks üldse hakkama mõtlema oma piiride õgvendamisele, mida rebane vanal ajal on oma sabaga vedanud. Nagu öeldud, ei ole Ihaste külal mingit orgaanilist sidet Haaslava vallaga. See küla on nagu loodud Raadi valla jaoks. Kui Ihaste küla ühendatakse viimatinimetatuga, siis kaoks Haaslava vallal igavene koolitüli Raadi vallaga Lohkva kooli pärast. Teisest küljest võiks enemmaitatud Kõivuküla ühendada Haaslava vallaga ja mõni Vana Kuuste valla piirkonda kuuluv Haaslava talu ühendada Vana Kuuste vallaga. Ka võiks mujalgi teostada ära ja juurdelõikeid, et teha vald ümmargusemaks. On ju selleks ülim aeg."

Mõne aja pärast hakati riigitasandil arutama ülemaalist kohalike omavalitsuste territooriumide ümberkorraldamise kava, mille järgi pidi paika pandama uued vallapiirid. 1938. sai see valmis ja 1 aprillil 1939. hakkas kehtima uus vallapiiride ümberkorraldamise seadus. Selle järgi liideti Haaslava ja vana Kuuste vallad üheks Kuuste vallaks. Nüüd sai ka Kõivuküla küsimus lõplikult lahendatud.

Taivo Kirm

Hambaravikabinet annab teada

Hambaravikabinet Roiu perekeskuses rõõmustab kõiki praeguseid ja tulevaseid patsiente teatega, et alates 27. jaanuarist on võimalik registreeruda nii kohapeal kui ka telefoni teel stomatoloog-ortopeed dr. Jana Annuki vastuvõtule. Dr. Annuk võtab vastu üks kord nädalas, neljapäeviti. Võimalik on teha kõiki hambaproteese, millist liiki hambaproteesi patsient kandma hakkab, selgub aga siis kui arst on patsiendiga eelnevalt konsulteerinud.

Vanaduspensionäridele kompenseerib Eesti Haigekassa proteesi maksumusest 2000.- üks kord kolme aasta jooksul (pensionitunnistus kaasa võtta!).

Kuna hambaravikabinetil on sõlmitud leping Eesti Haigekassaga, siis saavad kõik kuni 19. aastased patsiendid hambaid ravida tasuta. Kallid lapsevanemad, hoolitsege selle eest, et teie lapse hambad saaksid õigel ajal ravitud!

Kindlasti vajab äramärkimist asjaolu, et tänu Haaslava vallavalitsuse ja vallavolikogu positiivsele otsusele ja toetusele, on võimalik pakkuda vallaelanikele hambaraviteenust avaras ja kaasaegselt sisustatud hambaravikabinetis. Eriti tahaksin tänada tervishoiu-,

kultuuri – ja sotsiaalosalakonna juhatajat Maie Otsat ja vallavanem Jüri Raudsepingut, kelledega koostöö igati meeldiv on olnud.

Tahaksin tänada ka vallarahvast sõbraliku ja lahke suhtumise eest!

Ootame kõiki vallaelanikke julgelt külastama hambaarsti, koos leiame lahenduse teie probleemidele.

Kaja Võsu
hambaarst

Hambaravikabinet avatud:

E	9.00 – 14.00
K	15.00 – 19.00
N	9.00 – 12.00 (dr. Jana Annuk) 14.00 – 18.00
Etteregistreerimine	
tel.	7 490 230 56 912 224

Informatsioon

- Haaslava Vallavolikogu 17.12.04 otsusega nr 34 on kehtestatud Haaslava külas asuva Kasteheina kinnistu detailplaneering.
- Teabepäev esmaspäeval, 14. veebruaril kell 10.00 Päevakeskuses *Uut toimetulekutoetuse arvestamise ja maksmise korras.*

Politseiteated

✓ 16.12.2004 a teatati valla konstaablile, et septembri-oktoobri kuu jooksul on Unikülas asuvast taluhoovist varastatud kaks auto jahutusradiaatorit. Alustati väärteomenetlust ja teo toimepanijad on nüüdseks välja selgitatud ning tekitatud kahju ka kannatanule osaliselt hüvitanud.

✓ 20.12.2004 a teatati majarahu rikkumisest Roiu alevikus Mäni 3 elamust, kus majaelanik Eigo häiris liiga valju muusika kuulamisega naabrite rahu. Seoses sellega koostati Eigole väärteoprotokoll.

✓ 20.12.2004 a teatati Roiu alevikust Mäni 3 elamust naabritevahelisest tülist, mille käigus tekkis ka osapoolte vaheline füüsiline konflikt. Juhtunu kohta on alustatud kriminaalmenetlus.

✓ 20.12.2004 a avastati Unikülas asuvas Balti Kaitsekolledzi lasketiirust asuvatest traktoritest 530 liitri diiselkütte vargus. Juhtunu kohta on alustatud kriminaalmenetlus, mille tulemusena on välja selgitatud kahtlustatav, kes osaliselt oma süüd on tunnistanud.

✓ 13.01.05 a kell 08.35 tabati Ülenurme-Roiu-Uniküla mnt 2,9 km Mäksa valla kodanik Illar, kes juhtis mootorsõidukit alkoholijoobes. Juhile koostati väärteoprotokoll. On selgunud, et tegemist oli aasta jooksul korduvalt joobes

juhtimisega, mille tõttu on tema suhtes alustatud kriminaalmenetlus.

✓ 14.01.05 a hommikul teatati, et Tõõraste külas ühe maja hoovis on 13.01.05 õhtust jalutu alkoholijoobes meeskodanik. Kontrollimisel selgus, et nimetatud meeskodanikuks osutus Tartu linna elanik Boriss, kes oli välja heidetud Tartu hooldekodust, sisekorra eeskirjade rikkumise pärast ning oli toodud taksoga 13.01.05 õhtul Tõõraste külla oletatavate sugulaste juurde. Boriss toimetati tagasi Tartu linna sotsiaalhoolekande asutusse.

✓ 15.01.05 a kell 15.05 tarvitas Roiu kaupluse juures avalikus kohas alkohoolseid jooke valla kodanik Egon. Politsei karistas teda väärteokorras avalikus kohas alkoholi tarvitamise eest 6000 kroonise rahatrahviga. Hilisemal kontrollil selgus, et isik oli kuulutatud tagaotsitavaks ning 17.01.05 toimetati isik Lõuna Politseiprefektuuri arestimajja, kui tagaotsitav.

✓ 17.01.05 a teatati vargusest Lange külas asuvast taluhoovist, kust oli varastatud alumiiniumist piimajahutus nõu ja tsistern. Omanik hindab kahju 3000 kroonile ja seoses sellega on alustatud kriminaalmenetlus salajase varguse tunnustel.

Harras Tiisler
vanemkonstaabel

Mälestame lahkunuid

Riina Kägo-Saunasoo
21.07.1963 - 22.12.2004
Roiu

Voldemar Aduson
05.06.1931 - 01.01.2005
Aardla küla

Miralda Puusepp
14.03.1904- 04.01.2005
Haaslava küla